

COLUMNS 15 JANUARI 2024

MICHAEL TOPHOFF

JOUW SCHULD

Auteur: Dr. Michael M. Tophoff

Beeld: NFP Photography

2 MIN

Of het nu een ruzie betreft met je partner (microniveau) of een oorlog tussen partijen of naties (macroniveau), de schuldvraag komt altijd aan de orde. Deze wordt veelal niet geformuleerd als vraag maar als schuldtoewijzing: 'Het is *jouw* schuld'. De schuld ligt niet bij zichzelf, de schuld wordt bij de ander gelegd. Schuldtoewijzing gaat doorgaans gepaard met een statement over het begin van het conflict. Ook hier is het: '*Jij* bent begonnen'.

Hierbij wordt het conflict, of de oorlog, gezien als een statische gebeurtenis, een gebeurtenis met een begin en een eind, met een oorzaak en een gevolg. Was het maar zo simpel. Een conflict is geen gebeurtenis, een conflict is een proces. De oorzaak is een gevolg. Het eind is een begin. Was Hitlers inval in Polen de oorzaak en het begin van de Tweede Wereldoorlog? Was de Vrede van Versailles het eind van de Eerste?

Schuldtoewijzing en het definiëren van een begin leiden altijd naar escalatie en daarmee naar verlenging van het lijden. De tegenpartij op haar beurt draait het spit om en beschuldigt de andere kant ervan de oorzaak en het begin van het conflict te zijn.

Bovendien vindt een conflict altijd plaats binnen een context. De buitenwereld immers vindt er ook iets van. Ze gaat mee met de illusie van schuld en van oorzaak, en ook dit werkt escalerend. De buitenwereld geeft immers een van beide partijen gelijk: de *ander* krijgt de schuld, *hij* is begonnen. De ene partij wordt vervolgens moreel, financieel, of militair gesteund. En dit genereert, dialectisch gezien, juist ook steun voor de andere kant. Het conflict wordt zodoende niet alleen onderhouden maar ook geïntensiveerd.

De recente en actuele oorlogen tussen Oekraïne-Rusland en Israël-Palestina illustreren dit op een tragische wijze: steeds meer doden, steeds meer verwoesting. Ondertussen wordt elke partij door de buitenwereld bekrachtigd in haar illusie van gelijk. Dus kan elke partij een *rechtvaardige* oorlog voeren, ongeacht de kosten. Door het bevestigen van het gelijk van één partij bevestigt men de identiteit ervan. Hierdoor wordt als vanzelf de identiteit van de andere partij bevestigd: een fundamentele tegenstelling als basis voor een conflict is daarmee gecreëerd.

Om ook maar een begin te maken om een heilloze escalatie te stoppen, dienen de identiteiten van beide partijen te worden getranscendeerd en moet er een 'common ground' worden gevonden waarin beide zich kunnen vinden. In het geval van Israël-Palestina ligt dit allesbehalve voor de hand. Hun 'gezamenlijke' geschiedenis gaat duizenden jaren terug. Sinds de tijden van Abraham zijn er op dat zanderige stukje wereld meer oorlogen gevoerd dan men zich kan voorstellen.

Ironischerwijs echter zou juist Abraham een common ground kunnen zijn. Islam en Jodendom behoren beide immers, samen met het Christendom, tot de *Abrahamische* religies; ze beroepen zich beide op de profeet Abraham en zij vereren één God. Deze God, helaas, is er een van gekrentheid, van wraak en van straf. Daar is geen vrede op te baseren. Maar in beider narratief komt ook een Joodse rabbi voor, Jezus van Nazareth genaamd. Die predikte vergeving en liefde tot de vijand. Maar hij kreeg het doodsvonnis.

Over

Dr. Michael M. Tophoff is klinisch psycholoog en theoloog. Hij doceert personal skills aan de UvA Business School (EMIA-EPDA), en is research fellow aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Een artikel aanleveren? Lees onze [auteursinstructies](#).

0 LIKES

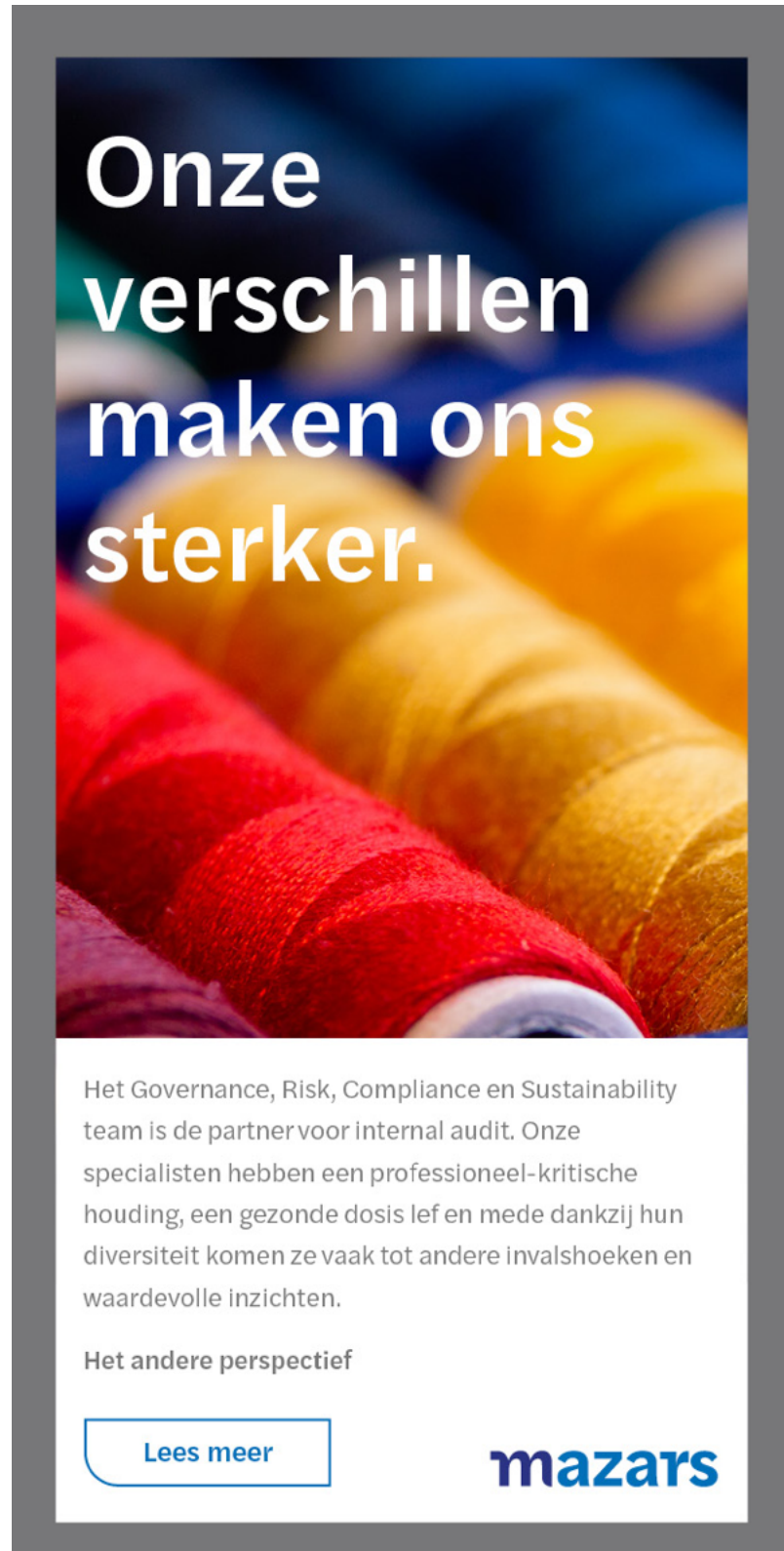
REACTIES (0)

WILT U OOK EEN REACTIE PLAATSEN?

Voor het plaatsen van een reactie vereisen wij dat u bent ingelogd. Heeft u nog geen account? Registreer u dan nu. Wilt u meer informatie over deze vereiste? Lees dan ons [privacyreglement](#).

REGISTREREN

INLOGGEN

ACCOUNT

Registreren
Mijn account
Wachtwoord vergeten

CATEGORIEËN

Interviews
Artikelen
Rubrieken
Columns
Podcasts

INFORMATIE

Audit Magazine
Archief Audit Magazine
Privacybeleid
Spelregels reacties
Auteursinstructies

IIA

Auditmagazine.nl is een uitgave van het IIA (Instituut van Internal Auditors)

